

Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti om:

Initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund

Den 9. maj 2018

Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti om initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund.

Indledning

Parterne er enige om, at utryghed, kriminalitet og integrationsproblemer i Danmark skal bekæmpes. Der skal sættes ind i de områder, hvor parallelsamfund trives med henblik på at forandre områderne fysisk, socialt og ressourcemæssigt.

I en del ghettoområder er der allerede besluttet og iværksat indsatser, der over tid kan være med til at skabe en positiv forandring. Men der er behov for en ekstra og langt mere kontant indsats, hvis parallelsamfundene skal bekæmpes.

Parterne er enige om, at der skal gennemføres gennemgribende fysiske forandringer af ghettoområderne og en forebyggende indsats i de udsatte boligområder, så de ikke udvikler sig til ghettoområder. De nye muligheder og forpligtigelser bygger ovenpå og udvider de eksisterende indsatser, der er i gang i ghettoområderne.

Parterne er enige om, at der fortsat skal ydes støtte til boligsociale indsatser i udsatte og andre problemramte boligområder i form af boligsociale aktiviteter og nedsættelse af husleje jf. aftale om finansiering af indsatser for at forebygge og nedbryde parallelsamfund og aftale om Landsbyggefondens ramme til fysiske forandringer af de udsatte boligområder mv. i perioden 2019-2026 af 8. maj 2018.

Aftalen indeholder følgende elementer:

1. Nye ghettokriterier
2. Fysisk forandrede boligområder
3. Nye muligheder for fuld afvikling af de mest udsatte ghettoområder
4. Mere håndfast styring af hvem der kan bo i udsatte boligområder
5. Øvrige initiativer

1. Nye ghettokriterier

Der er enighed om, at ghettokriterierne skal opdateres og konsolideres, så de i højere grad rettes mod de vigtigste problemer, og det samtidig sikres, at initiativerne målrettes de rigtige boligområder.

De fem hidtidige ghettokriterier bibeholdes, men kriterierne vedr. uddannelse og kriminalitet justeres.

Det betyder, at uddannelsesdata renses for alle selvrapporterede og skønnede data, så der kun medregnes uddannelser, som er taget eller godkendt i Danmark, og som derfor kan bruges til at få et arbejde i det danske samfund. Samtidig ændres kriterieværdien fra 50 pct. til 60 pct., idet uddannelseskriteriet bliver mere snævert med de rensede data.

Derudover gøres kriteriet for andelen af dømte dynamisk, så det tager højde for udviklingen i kriminaliteten på landsplan. Kriterieværdien fastsættes til tre gange landsgennemsnittet.

Der gælder hermed følgende ghettokriterier for fysisk sammenhængende almene boligafdelinger med mindst 1.000 beboere:

1. Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
2. Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct.
3. Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusive uddannelsessøgende udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.
4. Andelen af beboere på 18 år og derover dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer udgør mindst 3 gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
5. Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande overstiger 50 pct.

På baggrund af ghettokriterierne defineres følgende områdelister, som lægges til grund for målretningen af de indsatser, der igangsættes:

A. *Udsatte boligområder* opfylder mindst to af ghettokriterierne 1 til 4.

B. *Ghettoområder* opfylder mindst to af kriterierne 1 til 4 og opfylder tillige kriterie 5.

Med udgangspunkt i den seneste opgørelse fra december 2017 vil det betyde, at der er:

- 55 udsatte boligområder og
- 30 ghettoområder.

For de hårdeste ghettoområder, som har stået på ghettolisten mindst de seneste 4 år, tages en række særlige initiativer med henblik på at vende udviklingen i området. Dette udgør pt. 16 områder.

2. Fysisk forandrede boligområder

Et af de væsentligste problemer i ghettoområderne er en for ensidig boligsammensætning. Områderne, der primært består af almene familieboliger, er tydeligt afgrænset fra det omkringliggende samfund. Målet er en ændret beboersammensætning, blandede boligformer og en bedre sammenhæng til den omgivende by.

Nedbringelse af andelen af almene familieboliger

Parterne er enige om, at de hårdeste ghettoområder, der har stået på ghettolisten fire år i træk, inden for 6 måneder skal indsende en udviklingsplan, som viser en konkret vej til at nedbringe andelen af almene familieboliger i området til højst 40 pct. inden 2030.

Udviklingsplanen skal godkendes af boligministeren.

Parterne er samtidig enige om, at for at modtage støtte fra Landsbyggefonden vil det for de hårdeste ghettoområder være en betingelse, at boligområdets helhedsplan medfører, at andelen af almene familieboliger nedbringes til højst 40 pct. inden 2030. Ved opgørelsen af det samlede antal boliger i det pågældende boligområde kan medtælles boliger, som er nedrevet efter 2010, og som ikke er erstattet af

andre boliger. Erhvervsareal indgår i opgørelsen af antal boliger, således at 75 m² erhvervsareal opgøres som en bolig.

Nedbringelse af andelen af almene familieboliger kan ske på forskellige måder: ved fortætning gennem privat byggeri af ejerboliger, andelsboliger eller private udlejningsboliger; gennem omdannelse til andre almene boligformer, f.eks. ældre- eller ungdomsboliger; ved salg af almene familieboliger, målrettet nedrivning eller tiltrækning af erhverv og kommunale arbejdspladser.

Parterne er enige om, at boligministeren undtagelsesvis kan godkende en udviklingsplan, hvor nedbringelsen af almene familieboliger i området inden 2030 sker til en andel, der er højere end 40 pct. Det er en betingelse, at samtlige følgende tre forhold som minimum gør sig gældende:

- 1) Området udgør en betydelig del af det almene byggeri i kommunen (andelen af almene familieboliger i hårde ghettoområder i forhold til almene familieboliger i kommunen overstiger 12 pct.).
- 2) Nybyggeri kan ikke i væsentlig omfang bidrage til nedbringelsen til 40 pct. (der er ikke arealer eller bebyggelsesprocent at fortætte med ikke-almene boliger på *eller* prisen for nybyggeri overstiger den gennemsnitlige salgspris på ejerlejligheder i kommunen, hvorfor privat nybyggeri ikke er rentabelt).
- 3) Salg kan efter en markedsvurdering kun ske med tab.

Det er endvidere en forudsætning for at opnå godkendelse af nedbringelse til en højere andel almene familieboliger end 40 pct. f.eks. 50 eller 60 pct., at udviklingsplanen anviser, hvordan det sikres, at boligområdet inden 2030 ikke længere optræder på ghettolisten.

Ved aftalens indgåelse er det forventningen, at de fastsatte kriterier vil gøre det muligt for enkelte boligområder at opnå dispensation fra nedbringelseskravet på 40 pct.

Der er en vis usikkerhed knyttet til provenuet ved salg i de hårde ghettoområder. Parterne er derfor enige om, at der gennemføres en analyse af mulighederne for salg af almene familieboliger i de 16 hårde ghettoområder, herunder belyses prisniveauet ved salg af boligerne. Analysen afsluttes så den kan indgå i vurderingen af udviklingsplanerne og drøftes af parterne.

Parterne er enige om, at når salg af almene boliger har til formål at sikre blandede boligformer og en mere blandet beboersammensætning, skal den eksisterende adgang til at opsig lejere i forbindelse med nedrivning og større renoveringer udvides til også at gælde ved salg af almene boliger i udsatte boligområder.

Såfremt der fremadrettet sker privat udlejning i de udsatte boligområder, skal kommunalbestyrelsen fastsætte kriterier for, hvem der kan udlejes til for at sikre en blandet og balanceret beboersammensætning.

Genhusning i forbindelse med salg

Parterne er enige om, at genhusninger i forbindelse med salg ikke skal kunne tilsidesætte den eksterne eller interne venteliste i andre boligafdelinger. Beboerne kan lade sig opskrive på den interne venteliste til andre afdelinger i boligorganisationen i overensstemmelse med de gældende regler.

Boligorganisationen vil endvidere kunne tage initiativ til opskrivning på den interne venteliste og betaler i så fald ventelistegebyret, men uden at de pågældende får forrang på ventelisten. Dette gælder dog ikke beboere over 65 år, som alene vil kunne blive genhuset uden for boligområdet, hvis de selv lader sig opskrive på den interne venteliste til en anden boligafdeling. Ved afhændelse af boliger m.v. i forbindelse med omdannelsesplanerne skal genhusninger derfor foretages internt i boligområdet. Det betyder, at boligorganisationerne i de hårdeste ghettoområder kun må udleje boliger via den eksterne venteliste, hvis det er foreneligt med målet om at nedbringe andelen af almene familieboliger i boligområdet til højst 40 pct.

Er der flere ledige boliger end der skal bruges til genhusning i forbindelse med nedbringelsen til højst 40 pct. almene familieboliger, skal ledige boliger udlejes via den eksterne venteliste efter de gældende udlejningsregler for hårde ghettoer og udsatte boligområder. For at begrænse omkostningerne til tomgangsleje kan boligorganisationerne midlertidigt udleje ledige boliger i bebyggelser, der skal disponeres til andet formål end almene familieboliger, til boligsøgende i uddannelse.

Idet der kan opstå udgifter til tomgangsleje i de hårdeste ghettoområder, afsættes der en pulje, som boligorganisationer og kommuner kan ansøge til dækning af en andel af tomgangslejen. Parterne er enige om, at ordningen skal indrettes, så det sikres, at der er et incitament til minimere tomgangslejen mest muligt.

Provenu ved salg af almene boliger og frafald af tillægskøbesum

Parterne er enige om, at provenu fra salg af almene boliger eller grunde i de udsatte boligområder som hidtil skal kunne anvendes fuldt ud til finansiering af områdets helhedsplan. Provenuet skal endvidere kunne anvendes til forbedringer og huslejenedsættelser i andre udsatte boligområder. Samtidig gives der mulighed for, at et provenu ved salg i et af de hårdeste ghettoområder kan benyttes fuldt ud til grundkøbstilskud ved nybyggeri af almene boliger, jf. nærmere nedenfor.

Et provenu ved salg i udsatte boligområder kan endvidere anvendes til forbedringer, samt til huslejenedsættelser i tilfælde af udlejningsvanskeligheder i andre boligområder. I så fald indbetales 40 pct. af provenuet til Landsbyggefonden med henblik på finansiering af eventuelle tab fra salg i de hårde ghettoområder.

Provenuet fra salg i de hårde ghettoområder kan ved erstatningsbyggeri anvendes som et særligt grundkøbstilskud med henblik på etablering af alment byggeri i lokalplanlagte boligområder, hvor grunden ikke er lokalplanlagt til almene boliger, og hvor de samlede grundudgifter ikke muliggør alment byggeri inden for rammerne af maksimumsbeløbet. Anskaffelsessummen vil i givet fald kunne overstige maksimumsbeløbet, i det omfang boligorganisationen yder tilskud fra nettoprovenuet, der stammer fra salg i de hårdeste ghettoområder. Salg og anvendelse af provenu godkendes af boligministeren.

Parterne er endvidere enige om, at kommuner frem til 2025 skal have mulighed for at frafalde krav om tillægskøbesum i de udsatte boligområder med henblik på at understøtte salg af grunde og ændrede boligformer.

Ved nedrivning opfordrer parterne kommunerne til at tage hensyn til de berørte boligorganisationer i forbindelse med beslutninger om at opføre nye almene boliger i kommunen.

Dækning af tab i forbindelse med salg af almen ejendom i de hårdeste ghettoer

Parterne er enige om at nedbringelse af andelen af almene familieboliger til 40 pct. ikke skal bremses af, at der i nogle byer kan være begrænset efterspørgsel efter de pågældende ejendomme.

I det omfang der er tab i forbindelse med salg af almen ejendom i et af de hårdeste ghettoområder kan dette tab dækkes af Landsbyggefonden via underskudsdekning af det samlede salg i afdelingen i overensstemmelse med en nuværende ordning, der gælder ved enkeltvist salg til lejere. Tabsgivende salg skal godkendes af Landsbyggefonden og boligministeren.

Understøttelse af nødvendige beslutninger om omdannelser

Parterne er ligeledes enige om, at der skal gennemføres en række tiltag for at understøtte, at de nødvendige beslutninger træffes i kommuner og boligorganisationer.

Der indføres en hjemmel for boligorganisationens øverste myndighed til at iværksætte indsatser mod parallelsamfund, selv om afdelingens godkendelse ikke har kunnet opnås. Forslaget, der skal ses som led i en samlet indsats mod parallelsamfund, indebærer således en udvidelse af de arbejder og aktiviteter, som boligorganisationens øverste myndighed kan iværksætte uden afdelingens godkendelse.

Endvidere får kommunalbestyrelsen en udtrykkelig hjemmel til at meddele boligorganisationen påbud om at iværksætte indsatser mod parallelsamfund. Boligorganisationen kan for eksempel iværksætte indsatser som renoveringer, infrastrukturændringer, salg eller nedrivning af almene boliger i ghettoområder.

Endelig søges det at fremme realiseringsbestyrelser til implementering af omdannelse af boligområder. I forbindelse med at beboerne godkender de overordnede rammer for en helhedsplan, kan de således beslutte at delegere beslutningskompetencen i de forskellige skridt i helhedsplanen til en realiseringsbestyrelse. Bestyrelsen har herefter ansvaret for at træffe de nødvendige beslutninger, for at helhedsplanen realiseres, uden at beslutningerne skal sanktioneres på afdelingsmøder undervejs. Herved balanceres hensynet til en effektiv eksekvering af fysiske helhedsplaner og det lokale beboerdemokrati. Vælger boligorganisationens øverste myndighed at delegere kompetencen til at styre den praktiske gennemførelse af arbejderne i en helhedsplan til en realiseringsbestyrelse, skal denne som minimum bestå af en ledelsesrepræsentant fra boligorganisationen og et medlem af eller en repræsentant udpeget af kommunalbestyrelsen.

3. Nye muligheder for fuld afvikling af de mest udsatte ghettoområder

For visse ghettoområder er udfordringerne med parallelsamfund, kriminalitet og utryghed så massive, at det både praktisk og økonomisk kan være mest hensigtsmæssigt helt at afvikle ghettoområdet og starte forfra.

Parterne er derfor enige om at indføre en mulighed for, at boligministeren efter drøftelse med aftaleparterne og med opbakning herfra som udgør et flertal i Folketinget kan beslutte en afvikling af et eller flere af de hårde ghettoområder, som har optrådt på ghettolisten i de seneste fire år.

En fuld afvikling vil kunne skabe et grundlag for udviklingen af et nyt og mere attraktivt byområde integreret med resten af samfundet. Efter en afvikling vil der kunne genetableres almene boliger i op til 25 pct. af boligmassen.

Det vil være boligministeren, der konkret vurderer, om et ghettoområde efter almenboliglovens bestemmelser er så belastet, at den særligt skærpede pligt til at gennemføre afvikling gælder.

Vurderingen vil basere sig på:

- 1) hvor længe området har stået på ghettolisten (målt i år)
- 2) områdets udvikling i forhold til ghettokriterierne
- 3) omfanget og karakteren af kriminalitet og
- 4) hvorvidt boligområdets udviklingsplan vil kunne omdanne området til en velfungerende bydel inden for en rimelig tidshorisont.

Den skærpede pligt vil kunne gælde de ghettoområder, som er værst ramt af et samspil af udfordringer vedr. arbejdsløshed, kriminalitet, sociale problemer og en høj andel af beboere fra ikke-vestlige lande. Parterne noterer sig, at et ghettoområdes afvikling som alment boligområde skal vurderes ud fra en samlet betragtning.

Hvis boligorganisationen ikke opfylder den skærpede forpligtelse til at afvikle ghettoområdet, vil boligministeren kunne gribe ind og overtage ansvaret for afviklingen, hvilket vil ske ved lov.

Hermed sikres muligheden for at gennemføre et hurtigt og gennemgribende opgør med de mest belastede, hårde ghettoområder.

4. Mere håndfast styring af hvem der kan bo i udsatte boligområder

Parterne er enige om, at målet er en mere balanceret beboersammensætning i de udsatte boligområder. På den baggrund er parterne enige om følgende:

- Stop for kommunal anvisning til udsatte boligområder for ydelsesmodtagere, der i de seneste seks måneder har modtaget integrationsydelse, uddannelseshjælp, kontanthjælp, førtidspension, arbejdsløshedsdagpenge eller sygedagpenge med henblik på at sikre en mere balanceret beboersammensætning og tiltrække flere ressourcestærke beboere til boligområderne.
- Obligatorisk fleksibel udlejning i udsatte boligområder efter kriterier vedrørende beskæftigelse eller uddannelse med henblik på at sikre, at der flytter ressourcestærke beboere ind i boligområderne.
- Kriminelle skal kunne nægtes at bosætte sig i et udsat boligområde af boligorganisationerne for at sikre større tryghed i boligområderne.
- Lejere og medlemmer af husstanden, der får en ubetinget fængselstraf for bestemte typer af utryghedsskabende kriminalitet begået i og inden for 1 km fra den ejendom, hvor de bor, skal hurtigere og mere effektivt kunne udsættes af deres bolig ved en umiddelbar fagedforretning med henblik på at mindske kriminaliteten og sikre tryghed i boligområdet.

5. Øvrige initiativer

De almene boliger er kendetegnet ved beboerdemokrati, hvor beslutninger om boligernes forhold træffes af beboerne selv på afdelings- og repræsentantskabsmøder. Parterne er enige om, at beboerdemokratiet skal have dansk som arbejdssprog, sådan som det også er tilfældet i kommunalbestyrelser og Folketing. Det sikrer, at beboerdemokratiet ikke bliver et paralleldemokrati,

men er åbent for alle, og det er også nødvendigt for at der kan føres tilsyn med, at de demokratiske spilleregler følges.

En effektiv drift af de almene boliger kommer i kraft af princippet om balanceleje umiddelbart beboerne til gode gennem lavere husleje. Der afsættes i alt 10,5 mio. kr. til Effektiviseringsenheden i årene 2019-2021 samt 1,5 mio. kr. årligt i årene 2019-2026 til administration i Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen. Hermed sikres det, at der kan følges op på aftalen samt på indsatsen for at effektivisere driften i den almene boligsektor i forlængelse af aftalen med regeringen, BL - Danmarks almene boliger og KL af juni 2016 om effektivisering af driften med 1,5 mia. kr. frem mod 2020.

Parterne noterer sig, at Økonomi- og Indenrigsministeriet følger indsatserne mod parallelsamfund og hvert år udarbejder en redegørelse, der bl.a. giver et overblik over udviklingen i de udsatte boligområder.

Parterne er enige om at følge udviklingen og vil mødes efter behov for at følge op på initiativerne i aftalen.

I den forbindelse er parterne enige om, at der bør følges op på, hvordan de igangsatte initiativer påvirker den øvrige almene boligsektor for så vidt angår beboersammensætning, sociale problemer m.v., herunder også for områder med mindre end 1.000 beboere. Der igangsættes derfor et arbejde med at fremskaffe data og udarbejde en model, der muliggør, at udviklingen i mindre boligområder også kan følges fremadrettet. Når modellen er udarbejdet, vil den blive forelagt for parterne.

Der har over en årrække været en tendens til stigende boligstørrelser i alment byggeri, samtidig med at en række kommuner oplever udfordringer med at skaffe billige boliger til dækning af boligsociale behov. Der synes dermed at være en modsætning mellem sektorens formål og den nuværende udvikling. Parterne er derfor enige om at igangsætte en analyse af styring af nybyggeri af almene boliger med det formål at afdække hensigtsmæssigheden af nye redskaber til styring af nybyggeri.

Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti om delaftale på undervisningsområdet om at bekæmpe parallelsamfund

9. maj 2018

Aftalepartierne er enige om en række initiativer på undervisningsområdet til at bekæmpe parallelsamfund. Forældrene skal løfte ansvaret med at opdrage deres børn og sikre, at børnene passer deres skolegang.

Regeringen har den 9. maj 2018 indgået delaftale på undervisningsområdet med Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti om at indføre sprogprøver i 0. klasse på grundskoler med høj andel af børn fra udsatte boligområder, at indføre øgede sanktioner overfor folkeskoler og ungdomsuddannelsesinstitutioner med vedvarende dårlige resultater, samt at styrke forældreansvaret gennem mulighed for bortfald af børnecheck, jf. tabel 1.

Initiativerne vil ikke berøre folkeskolens praksis generelt, som fastlagt i folkeskoleforliget. Regeringen anser aftalen for at være et tillæg til folkeskoleforliget, som først vil træde i kraft på den anden side af næste folketingsvalg. Regeringen anser dermed ikke aftalen for at være et brud på folkeskoleforliget. Aftaleparterne er åbne for, at øvrige partier kan tilslutte sig aftalen. Folkeskoleforliget består uændret som følge af aftalen.

Tabel 1
Initiativer

1. **Sprogprøver i 0. klasse på grundskoler med høj andel af børn fra udsatte boligområder**
2. **Konsekvent indgriben over for folkeskoler og ungdomsuddannelsesinstitutioner med vedvarende dårlige resultater**
3. **Styrket forældreansvar gennem mulighed for bortfald af børnecheck. Gælder forældre til elever i folkeskolen.**

1. Sprogprøver i 0. klasse på grundskoler med høj andel af børn fra udsatte boligområder

Aftalepartierne er enige om, at der indføres sprogprøver i 0. klasse på grundskoler med mere end 30 pct. børn, der bor i et boligområde, der har været på infrastrukturen mindst én gang inden for de seneste 3 år. Alle elever i 0. klasse på de pågældende skoler vil blive omfattet af kravet om sprogprøve.

Sproglige kompetencer er en central forudsætning for børns faglige og sociale udvikling i skolen. Det er forældrenes ansvar at sikre deres børns basale sproglige formåen før skolestart, så børnene fra start kan indgå i det sociale og faglige fællesskab i skolen.

Sprogprøverne skal afdække barnets sproglige kompetencer i bred forstand, dvs. både ordforråd og sprogforståelse mv. Niveaueet for afprøvningen vil svare til det, som eleven skal have for at kunne følge undervisningen i 1. klasse med fagligt udbytte og uden væsentlige sprogstimuleringsbehov.

I dag er der krav om en sprogvurdering i 3-årsalderen, og der skal også ske en sprogstimulering i dagtilbuddene til de børn, som har et behov. Sprogprøven i 0. klasse vil være en naturlig forlængelse af indsatsen i dagtilbud.

Forslaget omfatter både folkeskoler og de frie grundskoler.

Forløbet med sprogprøver

Aftalepartierne er enige om, at modellen indebærer et forløb med flere sprogprøver i løbet af 0. klasse, hvor 1. sprogprøve gennemføres ved skolestart, 2. sprogprøve i februar og 3. sprogprøve inden skoleårets afslutning. Hvis en sprogprøve har et positivt udfald, er elevens sprogkundskaber tilstrækkelige, og eleven skal derfor ikke til flere sprogprøver.

Eleven kan ikke påbegynde 1. klasse, hvis det fortsat er vurderingen efter 3. sprogprøve, at eleven har et utilstrækkeligt sprog. Dog kan forældrene tage imod tilbud om en 4. sprogprøve inden skolestart i 1. klasse, som giver mulighed for at begynde 1. klasse, hvis udfaldet er positivt, jf. afsnittet om sommerskole. Udgangspunktet er, at et negativt resultat ved 3. og eventuelt 4. sprogprøve betyder, at eleven skal gå om. I helt særlige tilfælde kan skolelederen for de elever, som ligger på grænsen til et positivt resultat, beslutte, at eleven kan påbegynde 1. klasse. Påbegyndelse af 1. klasse kan kun udskydes én gang for det enkelte barn.

Det forudsættes, at gennemførelsen af prøver sker i et trygt miljø for eleven og gennemføres af pædagogiske medarbejdere og afvikles i en velkendt kontekst, som har lighed med de øvrige daglige- og undervisningssituationer. Det er desuden væsentligt, at forældrene er velorienterede om prøvernes formål og gennemførelse.

Der skal skabes gennemsigtighed i skolernes praksis med sprogprøver, herunder brug af undtagelser, som evt. kan indgå som en del af statens kvalitetstilsyn. Der skal være en drøftelse i aftalekredsen om skolernes erfaringer med sprogprøver efter 3 år fra ikrafttrædelsesdatoen.

Sprogstimulering med baggrund i et negativt udfald i sprogprøven

Aftalepartierne er enige om, at elever, som har et negativt udfald ved en sprogprøve, skal gennemgå et sprogstimuleringsforløb på skolen inden den næste sprogprøve.

Aftalepartierne er desuden enige om, at sprogstimuleringsforløbene tilrettelægges, så der på kontinuerlig basis både er intensive forløb i og udenfor klasseværelset.

Dermed fastholder man eleven som en del af normalklassen. Udgangspunktet er, at der ikke sker en udvidelse i timetallet for eleverne, som omfattes af sprogstimulering, og at tidspunkter for start og slut på skoledagen er de samme.

Aftalepartierne ønsker, at der på de skoler, som omfattes af aftalen, skal sikres en parallelitet mellem de krav, der stilles til børn i 0. klasse og tosprogede elever, som optages i skolen senere end 0. klasse. De pågældende elever modtager efter de gældende regler enten undervisning i dansk som andetsprog som en integreret del af undervisningen i klassen, som basisundervisning i dansk som andetsprog (fx i modtageklasser eller på særlige hold) eller i et særligt kommunalt tilbud. Når eleven overgår til at følge den almindelige undervisning i klassen, skal eleven fremover have evalueret sine sprogkompetencer ved en prøve. Svarende til i 0. klasse kan eleven ikke påbegynde det næste klassetrin, før der foreligger en sprogprøve med et positivt resultat. Der kan gennemføres op til 4 prøver. Rammerne og niveauet for prøverne fastsættes centralt (national standard) med udgangspunkt i fælles mål for dansk som andetsprog ud fra de relevante trin. Påbegyndelsen af det efterfølgende klassetrin kan kun udsættes én gang. Undervisningsministeriet udarbejder en model for, hvordan prøverne kan tilrettelægges. Modellen udarbejdes på baggrund af fornøden juridisk vurdering og vil blive drøftet med aftalepartierne.

Styrket forældreindsats

Aftalepartierne er enige om, at indsatsen på skolen suppleres med en styrket indsats over for forældrene. For elever med et negativt udfald af 1. sprogprøve skal skolen tydeliggøre forældrenes ansvar for barnets skoleparathed og understøtte dem i at udvikle barnets sprog. Gennem skole-hjem-samarbejdet skal forældrene forpligtes til at tage deres del af ansvaret i hjemmet, og der bliver mulighed for, at forældrene kan få informationer om det gode skole-hjem-samarbejde.

Der stilles en værktøjskasse gratis til rådighed for skoler og forældre med f.eks. bøger, spil, onlinematerialer, læsekufferter mv. Værktøjskassen vil også give muligheder for de forældre, som har utilstrækkelige danskundskaber.

Tilbud om sommerskole

Aftalepartierne er enige om, at der ved et negativt udfald ved 3. sprogprøve – inden sommerferien – gives tilbud om et sommerskoleforløb med intensiv sprogstimulering. Deltagelse i sommerskoleforløbet er frivilligt, og der opkræves en egenbetaling (500 kr./uge) til dækning af dele af udgifterne. Forældrene kan også vælge privat hjemmeundervisning over sommeren, som afholdes for egen regning. Alle elever, som har haft et negativt udfald ved 3. sprogprøve, får tilbud om at tage en 4. sprogprøve inden skolestart. Et positivt udfald af 4. sprogprøve vil betyde, at barnet kan påbegynde 1. klasse.

Øvrige forhold

Udmøntning af forslaget skal i videst muligt omfang spille sammen med indsatsen i dagtilbuddene. I dag skal alle dagtilbud arbejde med børns sproglige udvikling som en del af den pædagogiske læreplan. Herudover skal der foretages en sprogvurdering af alle børn i dagtilbud i 3-års-alderen, som vurderes at have et behov herfor, og give sprogstimulering efter behov som opfølgning herpå. Endvidere skal kommunen foretage en sprogvurdering af alle 3-årige børn, som ikke er i dagtilbud. For etsprogede børn skal kommunen som opfølgning give sprogstimulering efter behov. Tosprogede børn med behov for sprogunderstøttende aktiviteter skal i et obligatorisk sprogstimulerings tilbud i form af en plads i et dagtilbud 30 timer om ugen. Den enkelte kommune kan vælge at fremrykke tidspunktet for sprogvurdering og sprogstimulering til 2-års-alderen.

Det fremgår endvidere af forslaget til kommende ny dagtilbudslov, at der det sidste år i dagtilbuddene skal etableres et læringsmiljø, som understøtter børnenes overgang til skolen, og det fremgår af nuværende dagtilbudslov, at dagtilbud i samarbejde med skolerne skal skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud (§ 7, stk. 5). Der er nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, som skal se på bedre overlevering af relevant viden om børn i overgange, hvor bl.a. Undervisningsministeriet og Børne- og Socialministeriet er repræsenteret. Formålet er at styrke det tværfaglige samarbejde med overgange.

Indsatsen placeres i skolen, fordi der indføres en prøve, som i sidste ende skal vurderes mod et krævet niveau i sproglige kompetencer i 1. klasse med henblik på at styrke elevernes indlæringsmuligheder i det videre skoleforløb. Det betyder bl.a., at sprogstimuleringen udover fokus på generel sproglig udvikling, også sprogudvikler i relation til faglige emner og relevante temaer, og at opgaven varetages af lærere med relevante undervisningskompetencer, f.eks. i dansk som andetsprog.

Niveauet for en bestået sprogprøve skal afklares nærmere i forbindelse med udviklingen af sprogprøveværktøjet. Udgangspunktet er, at der tages afsæt i det niveau, som eleven forventes at have for at kunne følge undervisningen i 1. klasse uden et væsentligt sprogstimuleringsbehov, og som er nødvendigt for, at eleven får tilstrækkeligt udbytte af undervisningen i 1. klasse.

Alt udviklet materiale (sprogprøver, materiale til sprogstimulering og værktøjskassen til forældrene) vil blive stillet til rådighed for alle skoler i Danmark mod betaling af omkostninger til fremstilling og forsendelse.

2. Konsekvent indgriben over for folkeskoler og ungdomsuddannelsesinstitutioner med vedvarende dårlige resultater

2.1 Folkeskoleområdet

Folkeskolen er et kommunalt ansvar, og langt de fleste kommuner løfter ansvaret på folkeskoleområdet, som de skal. Men der ses også skoler, der vedvarende er i tilsynets fokus bl.a. på grund af udfordringer med at løfte eleverne fagligt i tilstrækkeligt omfang og dårlig trivsel på skolen. Ingen elever er tjent med at gå på en skole, som år efter år ikke formår at skabe gode og trygge rammer for elevens faglige og sociale udvikling.

Aftalepartierne er derfor enige om, at der indføres nye statslige sanktionsmuligheder over for skoler, der vedvarende leverer dårlige faglige resultater, som er gradvis optrappende i form af:

1. Tilbud om vejledningsforløb
2. Statsligt pålæg til kommunen
3. Lukning af skolen

Aftalepartierne er enige om, at tilsynet fremover skal udstyres med følgende nye sanktionsmuligheder:

Tabel 2
Oversigt over vejledningstilbud og sanktionsmuligheder

Niveauer	Indikatorer og antal skoler (med udgangspunkt i det eksisterende tilsyn)
1. <u>Vejledning (tilbud)</u> (nuværende)	Hvis indikatorerne viser, at skolen falder ud på mindst 1 indikator i et skoleår, vil det statslige tilsyn udtage skolen til kvalitetstilsyn.
2. <u>Statsligt pålæg til kommunen</u> <ul style="list-style-type: none"> • Pålæg om rådgivningsforløb (nuværende) • Pålæg om handlingsplan (nuværende) • Handlingsplanen skal godkendes af UVM (nyt) 	Ca. 60 skoler var i tilsyn i skoleåret 2016/17. Heraf ligger ca. 7 skoler i skoledistrikter, som omfatter ghettoområder. Der er ingen skoler, som har fået et pålæg fra staten.
3. <u>Lukning</u> (nyt)	Staten kan pålægge kommunen at lukke skoler, som fortsat er i det statslige tilsyn, og som ikke har opfyldt de opstillede mål efter senest tre år.

I dag vil skoler, der udtages i tilsyn, arbejde lokalt med deres udfordringer i et år, og herefter vurderer ministeriet skolens tilsynssag.

Som led i kvalitetstilsynet kan Undervisningsministeriet i tilfælde af vedvarende dårlig kvalitet på folkeskoler pålægge kommunalbestyrelsen at udarbejde en handlingsplan og som delelement heri pålægge kommunen at deltage i vejledningsforløb med ministeriets læringskonsulenter.

Der findes dog nogle tilfælde, hvor skolen vælger ikke at indgå i et samarbejde med ministeriets læringskonsulenter, selvom skolen er udtaget til tilsyn og andre tilfælde, hvor der på trods af tilsynets anbefalinger ikke gennemføres de nødvendige tiltag for at rette op på skolens udfordringer. I dag eksisterer der ikke en bagkant for, hvor længe skolen kan blive i tilsynet uden yderligere indgreb. Aftalepartierne er enige om, at handlingsplanen skal godkendes af Undervisningsministeriet. Handlingsplanen kan f.eks. indeholde gennemførelse af bestemte pædagogiske tilbud, stop for optag af sprogligt svage elever mv.

Aftalepartierne er enige om, at staten får kompetence til at træffe beslutning om lukning af skoler, som ikke indenfor en treårig tidshorisont har indfriet de fastsatte mål. Denne sanktionsmulighed vil være sidste instans og har vidtrækkende konsekvenser, som skal håndteres. Det gælder i forhold til fx fordeling af elever, skolestruktur, ansættelsesmæssige forhold mv.

Udpegning af vedvarende dårligt præsterende skoler

Aftalepartierne er enige om, at der etableres en model for udpegning af vedvarende dårligt præsterende skoler. Det skal ske som en udbygning af den eksisterende model for kvalitetstilsyn med folkeskolen.

I det eksisterende kvalitetstilsyn med folkeskolen screenes alle skoler på baggrund af deres resultater på udvalgte indikatorer, blandt andet andelen af fagligt svage elever i dansk og matematik målt i de nationale test, folkeskolens afgangsprøver og resultaterne fra afgangsprøverne korrigeret for social baggrund (løfteevne).

Aftalepartierne er enige om, at kvalitetstilsynet videreudvikles, herunder suppleres med nye indikatorer, der har særlig fokus på parallelsamfundsproblematikken. Det kunne fx være:

- i) Omfanget af snyd til eksaminer
- ii) Antal bortviste elever¹.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at det undersøges nærmere, om andre mulige indikatorer som f.eks. vold på skolen eller religiøs chikane kan indgå i kvalitetstilsynet.

De nye indikatorer kan være tegn på udbredt social uro, dårligt undervisningsmiljø og manglende demokratisk forståelse, som forventes at være mere udbredt på

¹ Med "bortviste elever" forstås de elever, som efter bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen (nr. 697 af den 23. juni 2014), udelukkes fra undervisningen i indtil 1 uge eller overflyttes til enten en anden klasse på skolen, til en anden skole i kommunen eller udskrivning på 10. klassetrin.

skoler beliggende i udsatte boligområder. Det vil i det videre forløb blive nærmere undersøgt, om de nye indikatorer er tilstrækkelige til at afdække de problemer, som kan opstå i parallelsamfund, eller der er behov for at supplere med yderligere indikatorer.

Der vil i den konkrete udmøntning af indikatorerne skulle tages hensyn til at sikre en ubureaukratisk løsning f.eks. ved, at de nye indikatorer alene undersøges for skoler, der er udtaget til tilsyn på baggrund af de eksisterende faglige indikatorer. Der vil derudover blive taget hensyn til, at udmøntningen så vidt muligt ikke medvirker til, at skolerne undlader at registrere data eller bortvise elever for at undgå sanktioner.

Der skal efter 3 år ske en opfølgning på, om der er behov for justering af indikatorerne.

Aftalepartierne er enige om, at som udgangspunkt vil skoler som hidtil blive udtaget til tilsyn, hvis de falder ud på mindst en indikator (både nye og eksisterende indikatorer).

Endelig er aftalepartierne enige om, at der skal etableres mulighed for en tidlig statslig indgriben eller lukning i særlige tilfælde, hvis skolens problemer er mere omfangsrige end blot faglige udfordringer (fx mange voldssager, omfattende social kontrol, bandeproblematikker), der kræver en hurtig reaktion.

2.2 Ungdomsuddannelsesområdet

Langt de fleste gymnasier, voksenuddannelsescentre og erhvervsskoler leverer gode ungdomsuddannelser. Men ingen elever er tjent med at gå på en ungdomsuddannelse, som år efter år ikke formår at skabe trygge rammer for elevernes udvikling. Der skal kunne gribes konsekvent ind over for institutioner, der vedvarende er i tilsynets fokus.

Undervisningsministeriet gennemfører i dag et kvalitetstilsyn og et økonomisk tilsyn med de selvejende institutioner. Institutionerne screenes med afsæt i en række uddannelsesspecifikke indikatorer, som bl.a. fagligt niveau (fx eksamensresultater), frafald og overgang til uddannelse/beskæftigelse.

De institutioner/afdelinger, der efter en nærmere undersøgelse vurderes at være mest udfordrede, vil blive tilbudt eller – hvis det vurderes nødvendigt – pålagt vejledning og sparring med ministeriets læringskonsulenter. Derudover har Undervisningsministeriet i dag mulighed for mere indgribende sanktioner i form af bl.a. tilskudssanktioner og indsættelse af et midlertidigt styre. De mere indgribende sanktioner har primært været benyttet i ministeriets økonomiske tilsyn.

Parallelt med folkeskoleområdet er aftalepartierne enige om, at Undervisningsministeriets eksisterende tilsyn suppleres med de samme nye indikatorer, som indfø-

res på folkeskoleområdet (jf. ovenfor). Indikatorerne forventes at kunne identificere institutioner, som ikke formår at skabe trygge rammer for undervisningen.

Aftalepartierne er desuden enige om, at der fremadrettet skal være et særligt fokus på, at internationale konflikter ikke skal have betydning for det faglige og sociale miljø på danske uddannelsesinstitutioner.

Nye sanktionsmuligheder

Aftalepartierne er enige om, at de eksisterende sanktionsmuligheder over for ungdomsuddannelsesinstitutionerne udvides til også at omfatte, at Undervisningsministeriet kan pålægge institutionen at stoppe for optaget af elever med lav faglighed på den enkelte institution. Der ændres ikke på elevernes retskrav på optagelse på den pågældende ungdomsuddannelse efter de gældende adgangsforsætninger. Eleverne vil i stedet skulle optages på en anden institution. Dette skal medvirke til, at elever med lav faglighed får bedre muligheder for at hæve deres faglige niveau, da de i så fald ikke optages på en institution, der har vanskeligt ved at levere trygge rammer eller et højt fagligt niveau.

Et pålæg om stop for optag af elever med lav faglighed kan betyde, at der ikke kan optages elever ved optagelsesprøve eller vejledningssamtale.

I forbindelse med et pålæg om stop for optag af elever med lav faglighed på en konkret institution vil der blive taget hensyn til elevens transportafstand ved optag på en anden institution fx i forhold til afgrænsning af, hvilke elever med lav faglighed, der optages/ikke optages. Principperne for pålæg om stop for elever med lav faglighed, herunder hensynet til transportafstand, vil blive fastlagt efter drøftelse med aftalekredsen.

Aftalepartierne er enige om, at Undervisningsministeriet i særligt grove tilfælde kan sanktionere institutionen til at fusionere med en anden institution eller lukke. I dag sker fusioner på frivillig basis med ministeriets godkendelse, og lukning fra Undervisningsministeriets side vil i dag primært ske på baggrund af en vurdering af behovet for uddannelsesudbud og ved fratagelse af udbudsgodkendelsen.

Tabel 3
Oversigt over sanktionsmuligheder på ungdomsuddannelsesinstitutionerne

Sanktion	Indikatorer
1) <u>Tilbud</u> om vejledningsforløb	Hvis indikatorerne viser, at institutionen falder ud på mindst 1 indikator i et skoleår, vil det statslige tilsyn udtage institutionen til kvalitetstilsyn.
2) <u>Pålæg til den selvejende institution, fx</u> <ul style="list-style-type: none"> • Rådgivningsforløb • Handlingsplan • Stop af optag af elever med lav faglighed (nyt) 	Der var 23 erhvervsskoler og gymnasier i skoleåret 2016/17 som deltog i et vejledningsforløb som led i ministeriets kvalitetstilsyn.
3) Fusion med anden institution eller <u>lukning af institutionen</u> (nyt ift. kvalitetstilsynet)	Hvis indikatorerne viser, at institutionen falder ud på mindst to indikatorer 3 år i træk, og tilsynet kan konstatere mangel på progression, vil det statslige tilsyn sætte ind, hvilket kan føre til eventuel lukning. Det vurderes, at ingen erhvervsskoler eller gymnasier pt. vil være i bruttomålgruppen for sanktion 2 og 3. Det forventes, at enkelte institutioner vil kunne komme i betragtning til disse sanktioner med introduktionen af nye indikatorer i tilsynet.

Anvendelse af sanktioner

Lukning af institutioner på baggrund af kvalitetstilsynet vil alene kunne ske efter, at Undervisningsministeriet har indsat en midlertidig bestyrelse med henblik på genopretning eller likvidation af den selvejende institution, og hvor institutionen ikke inden for en treårig tidshorisont har indfriet de fastsatte mål. Denne sanktionsmulighed vil være sidste instans og har vidtrækkende konsekvenser. Det gælder i forhold til fx fordeling af elever til andre institutioner, ansættelsesmæssige forhold, håndtering af bygninger mv.

Institutioner, der udtages i tilsyn, vil som i dag skulle arbejde lokalt med deres udfordringer i et år, evt. i samarbejde med ministeriets læringskonsulenter, og herefter vurderer ministeriet institutionens tilsynssag. Brugen af de nye sanktioner kan også ske ved udtagelse på baggrund af de eksisterende indikatorer. Der vil fortsat skulle være proportionalitet i forhold til problemernes omfang og karakter og valg af sanktion.

Undervisningsministeriets tilsyn og evt. sanktioner vil tage højde for målsætningen om at øge søgningen til erhvervsuddannelserne.

Med udgangspunkt i de eksisterende indikatorer i Undervisningsministeriets tilsyn vurderes det, at ingen erhvervsskoler eller gymnasier på nuværende tidspunkt vil være i bruttomålgruppen for de mest indgribende sanktioner (fusion eller lukning).

Det forventes, at enkelte institutioner vil kunne komme i betragtning til disse sanktioner med introduktionen af nye indikatorer i tilsynet.

De nye sanktionsmuligheder og det styrkede kvalitetstilsyn vil ikke gælde for private gymnasier. Private gymnasier er i dag underlagt det eksisterende kvalitetstilsyn. Det vil ligeledes ikke gælde for de kommende FGU-institutioner.

3. Styrket forældreansvar gennem mulighed for bortfald af børnecheck. Gælder forældre til elever i folkeskolen.

Aftalepartierne er enige om, at forældreansvaret skal styrkes ved at indføre en central pligt for forældreansvar i forhold til børnenes skolegang i folkeskolen. Hjemlen tilvejebringes i sociallovgivningen.

Det er i dag ikke muligt direkte at sanktionere fravær fra undervisningen økonomisk.

Det aftales, at børn i folkeskolen skal følge undervisningen. Derfor bortfalder børne- og ungeydelsen i et kvartal, hvis et barn har mere end 15 pct. ulovligt² fravær i løbet af et kvartal.

Mere end 15 pct. ulovligt fravær i et kvartal

I dag skal fravær registreres elektronisk dagligt, men det er op til lokal beslutning, hvornår registreringen skal finde sted, herunder om der registreres på dags- eller timebasis.

Skolelederen vil være ansvarlig for, at registreringen og indberetningen af fravær sker efter reglerne i den gældende bekendtgørelse herom, og at der foreligger den fornødne dokumentation for fraværet. Det lægges til grund, at kommunerne anvender eksisterende data og registreringsløsninger til at registrere fravær til brug for kommunalbestyrelsen, og at der således ikke skal ske en central systemunderstøttelse af registreringen.

Der gælder i dag en skærpet underretningspligt, hvorefter alle offentligt ansatte skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis et barn eller en ung kan have behov for særligt støtte, herunder på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten (servicelovens § 153, stk. 1).

Der indføres en objektiv pligt for skolelederne til altid at underrette kommunalbestyrelsen, såfremt et barn eller en ung har ulovligt skolefravær i et kvartal på 15 pct. eller derover. Underretninger som følge af skolelederens nye objektive pligt

² Fravær er ulovligt, hvis det ikke skyldes sygdom eller lignende forhold, og skolelederen ikke har godkendt fraværet. Der henvises til bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen, bek. nr. 696 af 23. juni 2014.

skal modtages og håndteres svarende til, hvordan kommunen skal håndtere enhver underretning under den skærpede underretningspligt, jf. serviceloven.

Kommunalbestyrelsen skal herefter træffe afgørelse om bortfald af børne- og ungeydelsen. Kompetencen vil kunne delegeres til forvaltningen. Afgørelsen skal leve op til forvaltningslovens krav om partshøring mv. Skolelederen vil efter omstændighederne skulle bekræfte, at eleven rent faktisk har over 15 pct. i fravær, som led i behandling af sagen. Dette skal bl.a. ske for at sikre, at børne- og ungeydelsen ikke fratrækkes som følge af fejlregistrering, eller hvis forældrene har valgt selv at varetage undervisningspligten af deres barn, og har meddelt dette skriftligt til kommunalbestyrelsen før undervisningen begynder - og dette fejlagtigt er blevet registreret som ulovligt fravær.

Forslaget gælder alene *ulovligt* fravær. Definitionen af ulovligt fravær reguleres af folkeskolelovens § 39, stk. 1.

Aftalepartierne er enige om, at den nærmere udmøntning skal tage højde for, at elever med handicap, autisme og lignende, ikke rammes af sanktionerne som følge af deres handicap mv.

Aftalepartierne ønsker, at der bliver sat så tidligt ind som muligt på skolen for at nedbringe elevernes fravær og håndtere de bagvedliggende årsager. Med den mere systematiske registrering af fravær kommer der nu en gennemsigtighed, som gør det muligt at håndtere fraværet, inden det vokser.

Aftalen vil føre til, at kommunen vil modtage flere underretninger om børn og unge, som kommunen ikke tidligere har været i forbindelse med. Ulovligt skolefravær er bekymrende adfærd og kan være udtryk for, at barnet eller den unge har behov for særlig støtte. Kommunen skal derfor efter de gældende regler i serviceloven afholde en børnesamtale med flere af disse børn og unge samt iværksætte eventuelt yderligere indsatser i medfør af serviceloven. Indsatserne har til formål at støtte forældrene og eleverne, herunder i forbindelse med evt. psykiske vanskeligheder, misbrug mv.

Undervisningsministeriet vil præcisere og vejlede om det forebyggende arbejde, særligt ift. hvordan det vil være muligt at gribe ind og foretage underretninger også ved fravær under 15 pct. i de tilfælde, hvor der samlet set er tale om bekymrende fravær.

Med en ændring af reglerne på Børne- og Socialministeriets område vil aftalen om styrket forældreansvar ikke være omfattet af folkeskoleforliget.

4. Økonomi

Økonomien er aftalt i regi af den samlede aftale om finansiering af indsatser for at forebygge og nedbryde parallelsamfund og aftale om Landsbyggefondens ramme til fysiske forandringer af de udsatte boligområder mv. i perioden 2019-2026.

5. Proces

Aftalepartierne er enige om, at initiativerne på folkeskoleområdet træder i kraft fra skoleåret 2019/20, dvs. efter et folketingsvalg. I skoleåret 2018/19 udvikles og afprøves sprogprøveredskab, sprogstimuleringsforløb, forældreindsats og sommerskole på en række skoler gennem et forsøgsprogram.

Aftalepartierne er enige om, at sprogprøveredskab, sprogstimuleringsforløb, forældreindsats og sommerskole bliver evalueret i 2022.

Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Konservative), Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om delaftale på Børne- og Socialministeriets område om bedre fordeling i daginstitutioner

Indledning

Der findes i dag en række daginstitutioner i Danmark, hvor koncentrationen af børn fra udsatte boligområder er meget høj. Det kan have konsekvenser for børnenes trivsel og læring nu og her og for børnenes videre muligheder for at begå sig i livet. Fx ved vi, at børn i udsatte boligområder – set under ét – opnår dårligere resultater i dansk og matematik i skolen, ligesom færre unge fra udsatte boligområder påbegynder en ungdomsuddannelse.

En høj koncentration af børn fra udsatte boligområder kan betyde, at børnene ikke opholder sig tilstrækkeligt i dansksproglige miljøer, at de har en marginal tilknytning til det danske samfund og kun i begrænset omfang stifter bekendtskab med de traditioner, normer og værdier, som vi lægger vægt på her i landet.

På denne baggrund har regeringen den 28. maj 2018 indgået delaftale på Børne- og Socialministeriets område med Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om et initiativ, der fremadrettet skal sikre en bedre fordeling af børn i daginstitutioner.

Bedre fordeling af børn i daginstitutioner

Det er helt centralt, at børn fra udsatte boligområder kommer i dagtilbud, hvor der tales dansk, og hvor der er mulighed for at skabe gode miljøer med fokus på trivsel, læring, dannelse og udvikling. Aftalepartierne ønsker ikke, at børn fra udsatte boligområder samles på få institutioner, hvor børnene kun i begrænset omfang møder børn, der er dansktalende, samt danske traditioner, normer og værdier, og hvor det kan være vanskeligt at få udviklet barnets sproglige kompetencer og generelle læringsparathed.

Derfor er aftalepartierne enige om, at der skal sættes ind centralt for at sikre en bedre fordeling af børn i daginstitutioner i de kommuner, som har udsatte boligområder. Aftalepartierne er opmærksomme på, at det kan have konsekvenser for konkrete institutioner. Derfor er der afsat en betydelig låne- og ansøgningspulje på 100 mio. kr. årligt i hvert af årene 2019 og 2020, i alt 200 mio. kr., som kommuner kan søge.

I den forbindelse er det vigtigt at fremhæve, at initiativet ses i sammenhæng med øvrige initiativer til bekæmpelse af parallelsamfund, som er aftalt på andre ministerområder, hvor det overordnede mål er at mindske antallet af udsatte boligområder og ghettoområder over en kortere årrække.

Aftalepartierne er enige om, at der i dagtilbudsloven fastsættes regler om, at der højst må nyoptages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution. Det vil gælde både kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner samt privatinstitutioner. Selvejende og udliciterede daginstitutioner med optagelseskompetence samt privatinstitutioner, der nyoptager mere end 30 pct. børn fra udsatte boligområder om året, skal henholdsvis have opsagt deres driftsaftale eller tilbagekaldt deres godkendelse.

Kommuner, hvor 0-5 årige børn bosat i udsatte boligområder udgør over 20 pct. af alle 0-5-årige børn i kommunen, får mulighed for at hæve loftet for nyoptag til 35 pct. Herudover indsættes der i dagtilbudsloven en bemyndigelse, der giver ministeren mulighed for at udstede regler om en dispensationsadgang for kommunerne. Kommunerne vil efter disse regler kunne ansøge om dispensation for enkelte institutioner, hvis der foreligger helt særlige forhold. Det kan fx være tilfældet, hvis kommunen har besluttet en plan, der vil ændre befolkningssammensætningen indenfor de kommende fx 5 år, og en lukning vil have modstridende effekt i forhold til målsætningen om at tiltrække ressource stærke familier eller andre forhold.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at hvis kommunerne som led i opfyldelsen af pasningsgarantien ønsker at tilbyde de børn, som ikke har bopæl i udsatte boligområder, en plads i et dagtilbud i et udsat boligområde, så skal kommunerne også tilbyde en plads uden for et udsat boligområde. Det er den enkelte familie, der beslutter, hvilken af de tilbudte pladser, de vil tage imod. Herudover kan forældrene fortsat selv søge pladser i institutioner beliggende i tilknytning til udsatte boligområder, hvis de ønsker det.

På denne måde ændres dagtilbudsloven, så det bliver klart, at kommunerne tilrettelægger anvisningen, således at sammensætningen af børn i kommunens daginstitutioner i større omfang afspejler befolkningssammensætningen i kommunen.

Høje ambitioner og anerkendelse af kommunale udfordringer

Aftalepartierne er optaget af, at ambitionen bag en bedre fordeling af børn realiseres og anerkender samtidig de udfordringer for kommunerne, som initiativet kan indebære. Derfor indeholder initiativet også, at:

- Kommuner med høje andele af børn (over 20 pct.) fra udsatte boligområder kan hæve loftet til 35 pct.
- Kommuner kan søge om dispensation til at fordele efter et højere loft.
- Der er afsat 200 mio. kr. i en låne- og ansøgningspulje, som kommunerne kan søge til anlæg mv.
- Der indsættes en dispensationsmulighed, hvor kommuner i helt særlige tilfælde kan ansøge om dispensation fra reglerne.

Endelig er aftalepartierne enige om at drøfte initiativet og udviklingen i kommunerne 1 år efter reglernes ikrafttræden og én gang årligt herefter, herunder følge udviklingen i daginstitutionerne i tilknytning til og i nærheden af udsatte boligområder. Heri skal indgå en vurdering af de forbrugte midler fra låne- og ansøgningspuljen.

Initiativet udmøntes herudover via en ændring i dagtilbudsloven, hvor de nye regler forventes at træde i kraft d. 1. januar 2020.

Økonomioversigt

Regeringen, Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti er enige om at afsætte 230 mio. kr. over årene 2018-2021 til initiativerne til bekæmpelse af parallelsamfund på Børne- og Socialministeriets område. Der afsættes 15 mio. kr. årligt fra 2022 og frem, jf. *tabel 1*.

Tabel 1**Økonomiske konsekvenser¹**

<i>Mio. kr., 2018 pl</i>	2018	2019	2020	2021	Varigt
Bedre fordeling af børn i daginstitutioner		0	15	15	15
- Omstillingspulje		100	100	0	0
I alt		100	115	15	15

Anm.

¹Det er lagt til grund, at ændringerne træder i kraft 1. januar 2020.

